

OGRODY ZABYTKOWE WOJEWÓDZTWA KROŚNIENSKIEGO

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Miejscowość TEMESZÓW

Opracował dr Jerzy Piórecki

Rok opracowania dokumentacji 1976

1026

~~OGRODY ZABYTKOWE~~

OGRODY ZABYTKOWE WOJEWÓDZTWA KROŚNIENSKIEGO

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Miejscowość SKOŁYSZYN

Opracował dr Jerzy Piórecki

Rok opracowania dokumentacji 1976

jest budynek rezydencjonalny

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEN ZIELENI

Park, ogród, aleja, zielen towarzysząca	Nazwa: TEMESZÓW
Redzaj klaszterny, zamkowy, parku / ogrodu: pałacowy, dworski.	Adres: Dydnia
Czas powstania: 11 p XIX w	Województwo: łwono
Forma stylowa: kuty, zdewast.	Użytkownicy: Spółdzielnia, Kółko Roln.
Wielkość: 5 ha 06 ha 00/100	

K R Y T E R I A		0	1	2	3	4
		zły	mierny	dob	b.dob	
A	I. Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	Wartości zabytkowe					
	1. Osie i ciągi kompozycji /relacja z architekturą/		1			
	2. Układ dróg	0				
	3. Stopień przetrwania starodrzewia		1			
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu					
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury		1			
	II. Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych					
	2. Wartość historyczna układu/rzadkość/					
	3. Wartość obiektów architektury					
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju					
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne					
	III. Wartości tradycji historycznej /w sensie potencjalnych walerów turystycznych/					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi					
Wartości zabytkowe ogółem						
B	I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów					
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody		1			
	3. Intensywność zadrzewienia		1			
	4. Stan zdrowotny drzewostanu		1			
	5. Znaczenie ekologiczne					
Wartości przyrodnicze ogółem						4
Ogólna ocena obiektu						

1/1.2.77

Analizę sporządził:

Data:

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych - podać na odwrocie karty!

Nv. inv. 1026

dep.

BIBLIOTEKA

Zarządu Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogród

Muzeum Narodowego w Warszawie

ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 61-78

OŚRODKI ZABYTKOWE WOJEWÓDZTWA KROŚNIEŃSKIEGO

Opracował dr Jerzy Piórecki

Zleceńiodawca

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krośnie

Rok opracowania

1975 i 1976

Miejsce przechowania dokumentacji

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krośnie

Ministerstwo Kultury i Sztuki w Warszawie

Zarząd Ochrony Zabytków

Nr.inw.

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nr inw. 1026

METRYCZKA PARKU-OGRODU

1	Adres	miejscowość (dzielnica, ulica nr posesji) Temeszów	Urząd gminy Dydnia	Poczta Dydnia	województwo krośnieńskie
2	Nazwa parku	aktualna resztówka	dawna park podworski		
3	Rodzaj parku i stan jego zachowania	park krajobrazowy zdewastowany			
4	Czas powstania	II poł.XIX w.			
5	Położenie parku	dolina Sanu			
6	Powierzchnia parku	ogółem ha 5	w tym wód w ha 0,60	czy są na niej budynki i jakie dwór II poł.XIX w., kaplica XIX w./?/,	
7	Użytkownik parku	Spółdzielnia Kółek Rolniczych			
8	Czy jest w rejestrze	data i nr rejestru 21.VI 1975, B 17/59, 227/2 M/59			
9	Istniejące dokumentacje (data i autor)	pomiar sytuacyjno-wysokościowy		inwentaryzacja zieleni	
		studium historyczne		założenia techniczno-ekonomiczne	
		techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy			
10	Przeprowadzone dotychczas remonty				

I. Krótka analiza historyczna

1. Ewolucja układu przestrzennego.

Ogrody krajobrazowe o jednolitym rozplanowaniu zapewne z II poł.XIX w. Dominującym elementem rozplanowania jest niewielki park w otoczeniu dworu i stawu usytuowanego na osi głównej dworu oraz naprzeciw głównej drogi dojazdowej i podjazdu pod dwór. Pierwotnie na osi głównej dworu mieścił się ośrodek gospodarczy a wcześniej jeszcze majdan gosp. otoczony fosą pełnowodną. Do parku przylegały rozległe kwatery drzew owocowych okolone nasadzeniami dębowymi /ryc 3./

Park usytuowany był w dolinie Sanu z otwartymi osiami widokowymi, wewnętrznymi i zewnętrznymi na okoliczne zalesione wzgórza, zwłaszcza lasy bukowe i jodłowe.

Niezależnie od wspomnianego rozplanowania widoczne są ślady, zwłaszcza w przyziemiu, wcześniejszego założenia przestrzennego /sztucznie utworzona platforma pod dworem/, groble, nasypy nadto staw sztucznie utworzony.

2. Stare plany.

Rozplanowania ogrodów na planie katastralnym nie odnaleziono.

3. Właściciele.

W XVIII i XIX w. /do 1944 r./ Temeszów należał do rodziny Dwernickich

II. Charakterystyka stanu istniejącego

1. Układ przestrzenny

Zachowany układ przestrzenny podany został pkt. poprzednim. Czytelne są kwatery drzew owocowych, granice parku z poł. ubiegłego stulecia częściowo starodrzew. Część dworu rozebrana, na połowie budynku mieści się świetlica gromadzka oraz

magazyn . W ocalałych budynkach gospodarczych mieszczą się magazyny Gminnej Sp-ki ^{Spółdzielni} Spółpomoc Chłopska. Staw otaczający wyspę pełnowodny ze śladami większych rozlewisk. Pierwotnie na wyspie mieszcił się spichlerz. Zachowany jest obelisk z datą 1853 "Mareczek". W przyziemi słabo czytelne ślady drogi dojazdowej głównej.

W zbiorowiskach roślinnych zwłaszcza w starodrzewie wyraźne zniszczenia, ślady dewastacji, ocalałe najcenniejsze drzewa to pomnikowy dąb szypułkowy, skupienie brzozy nad stawem. Najstarsze drzewa przekroczyły zapewne jeden wiek.

2. Skrócona inwentaryzacja roślin.

Jesion wyniosły	1.1
Lipa drobnolistna	1.2
Lipa szerokolistna	1.1
Brzoza biała	1.3
Topola czarna	+
Jabłoń domowa	+
Sliwa domowa	+
Czereśnia ptasia	r
Grochodrzew	r
Grusza pospolita	r
Topola osika	r
Brzoza czarna	r
Klon zwyczajny	r
Swierk pospolity	r
Modrzew	r

3. Analiza zachowania układu zabytkowego

W poprzecznych punktach podano istniejące elementy układu przestrzennego. Z powodu jednak plądrowniczej gospodarki obiekt
narazie skreślić z rejestru ogrodów zabytkowych woj. krośnickiego.

4. Rola obiektu w krajobrazie

Park usytuowany w krajobrazie leśnym w malowniczej dolinie Sanu. Niezależnie zaś od nasilenia zbiorowisk roślinnych zachowane
elementy drzewostanów wysokich odgrywają ważną rolę krajobrazową.

III. Wnioski.

1. Drzewostan wysoki /w najbliższym otoczeniu wyspy i dworu zachować jako tzw. powierzchnie niezmienialne. Tereny byłych ogrodów użytkowych należałoby zostawić pod przyszłe budownictwo publiczne np. szkołę, dom kultury itp.

- zapobiedz parcelacji z uwagi na przyszłe budownictwo publiczne

IV. Wykaz rycin i dokumentacja fotograficzna

Ryc 1. Temeszów 1976. Szkic terenowy

Ryc 2. Temeszów 1975. Ogólny widok na park i byłe ogrody użytkowe

Ryc 3. Temeszów 1975. Pomnikowy dąb szypułkowy na skraju byłych
ogrodów użytkowych

R

Ryc.2.Temeszów 1976-Ogólny widok na park i byłe ogrody użytkowe.

Ryc.3. Temeszów 1976-Pomnikowy dąb szypułkowy na skraju byłych
ogrodów użytkowych.